

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії, академік НААН

_____ А.С. Даниленко

_____ 2017 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ**

галузь знань: 21 «Ветеринарна медицина»

спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний іспит до аспірантури є невід'ємною складовою державної підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. Програма вступного іспиту для підготовки аспірантів зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» і відображає основні методологічні підходи та методи, розроблені у вітчизняній і зарубіжній ветеринарній науці. Ця програма встановлює необхідний рівень теоретичних знань і практичних умінь та навиків, здобутих на освітньому рівні «магістр» чи «спеціаліст» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

Метою програми є навчально-методичне забезпечення підготовки до складання вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина». Загальний: Дослідження в галузі ветеринарної медицини.

Спеціальний: Дослідження закономірностей розвитку фізіологічних і патологічних процесів в організмі тварин та розроблення науково-практичних основ, методів і підходів, які передбачають:

- володіння методологією наукових досліджень;
- механізми і закономірності проявів життєдіяльності у тварин різних класів, видів і порід, їхніх органів, тканин, клітин та субклітинних утворень, вплив кормових добавок, біологічно активних речовин, лікарських засобів, продуктів нанотехнологій та інших речовин природного й синтетичного походження на функціонування окремих органів і систем, ріст, розвиток, реактивність, резистентність, відтворення й продуктивність на різних стадіях росту і розвитку;
- закономірності взаємодії тварин із різноманітними факторами зовнішнього середовища, їх поведінка в різних умовах існування, а також на різних стадіях онтогенезу;
- узагальнення одержаних нових знань про особливості фізіологічних процесів у організмі тварин, які є основою біологічних, ветеринарних та сільськогосподарських дисциплін;
- закономірності перебігу фізіологічних процесів у тварин в тісному зв'язку із умовами зовнішнього середовища, які є основою для обґрунтування і розробки нових технологій годівлі, утримання, використання, профілактики захворювань і лікування тварин з метою підвищення їх життєздатності, резистентності, інтенсивності росту та продуктивності;
- розробка фундаментальних і прикладних проблем з етіології, патогенезу, методів діагностики, лікування та профілактики внутрішніх, хірургічних, інфекційних, акушерських і гінекологічних хвороб тварин;
- вивчення теоретичних основ розвитку множинної внутрішньої та поліметаболічної патології у жуйних, коней, птиці та дрібних домашніх тварин у взаємозв'язку з живленням, продуктивністю, віком, породою, екологічною ситуацією, напрямом продуктивності та функціональним станом ендокринної системи;
- розробка інформативних критеріїв діагностики множинної внутрішньої і поліметаболічної патології, теоретичне й експериментальне обґрунтування нових, більш досконалих, методів групової та індивідуальної терапії та профілактики внутрішніх, хірургічних, акушерсько-гінекологічних та інфекційних хвороб тварин;

- проведення комплексної системи ветеринарного обслуговування тваринництва та контроль за виконанням заходів щодо профілактики і ліквідації інфекційних, незаразних та інвазійних хвороб тварин;
- вивчення загальних об'єктивних закономірностей виникнення, розвитку та згасання інфекційних хвороб за сучасних умов ведення тваринництва та впровадження у виробництво орендних, фермерських, кооперативних форм власності у сільському господарстві та у тваринництві зокрема;
- вивчення захворювань, спільних для кількох видів тварин, найбільш важливих в епізоотичному і епідеміологічному значеннях;
- визначення загальних об'єктивних закономірностей виникнення та розвитку хірургічних хвороб у продуктивних та дрібних домашніх тварин;
- засвоєння сучасних методів і засобів діагностики та хірургічної оперативної техніки;
- розробка нових та удосконалення клінічних, інструментальних і лабораторних методів дослідження тварин, функціонального стану окремих органів і систем;
- вивчення поширення, етіології, патогенезу, симптомів і синдромів за внутрішніх хвороб тварин, показників їх морфо-біохімічного та імунного статусу;
- розробка та вивчення інформативних методів та критеріїв діагностики внутрішніх хвороб тварин
- розробка та апробацію нових препаратів для групової та індивідуальної терапії тварин за внутрішніх хвороб;
- розробка наукових основ диспансеризації тварин різних видів у господарствах різного типу, їх теоретичне і експериментальне обґрунтування;
- розробка методів комплексної профілактики внутрішніх хвороб тварин, їх теоретичне та експериментальне обґрунтування.
- моніторингова оцінка репродуктивного здоров'я тварин (поголів'я) та реалізація їх відтворюючого потенціалу;
- вивчення теоретичних основ, правил, способів і технік виконання хірургічної операції;
- вивчення етіологічних аспектів хірургічної патології у тварин в умовах інтенсивного тваринництва, профілактика та лікування хірургічних хвороб у різних ділянках тіла тварин;
- вивчення впливу технологічних та екологічних умов, антропогенного фактору, стресу, генетично-селекційної характеристики, інфекційного чинника внутрішніх та хірургічних хвороб на репродуктивну функцію та поширеність акушерської, гінекологічної, андрологічної патологій та патологій молочної залози;
- вивчення динаміки адаптаційних змін різних складових гомеостазу (метаболічні, ендокринні, імунні, нервові, біохімічні, клітинні тощо) протягом репродуктивного циклу та роль їх порушень в патогенезі акушерських, гінекологічних, андрологічних хвороб і патологій молочної залози;
- вивчення закономірностей та взаємообумовленість порушень відтворення процесів із поліорганною патологією та хворобами з асоційованим розвитком;
- розробка нових та удосконалення існуючих клінічних, лабораторних, генетичних, цитологічних, інструментальних та інших методів діагностики, прогностичних критеріїв, методів контролю та кореляції репродуктивних процесів

- і науково-методологічних основ лікувальних і превентивних заходів щодо акушерських, гінекологічних, андрологічних хвороб і патологій молочної залози;
- удосконалення і розробку методів біотехнологій інтенсивного розмноження тварин (технологія штучного осіменіння, трансплантація ембріонів, клонування тощо);
 - вивчення питань гравідарної дизадаптації та механізмів порушення внутрішньоутробового розвитку та народження неповноцінного потомства;
 - розробка та впровадження оперативних методів та ефективних й екологічно безпечних фармакологічних, фізіотерапевтичних, загальностимулювальних засобів лікування і профілактики акушерських, гінекологічних, андрологічних хвороб та патологій молочної залози і новонароджених тварин;
 - вивчення генетичних факторів в генезі спадкових хвороб та розробка комплексних програм профілактики їх поширення;
 - вивчення об'єктивних закономірностей виникнення, прояву, поширення і згасання епізоотій і на цій основі розробка методів профілактики;
 - вивчення особливостей мікроорганізмів, що викликають хвороби, їх патогенетичну роль, а також методи специфічної діагностики, виробництва і контроль засобів терапії та профілактики інфекційних хвороб;
 - вивчення природи вірусів, їх властивостей і особливостей протівірусного імунітету, біопрепаратів для специфічної профілактики вірусних захворювань;
 - вивчення правил відбору та консервування патолого-анатомічного матеріалу та його транспортування;
 - вивчення правил роботи з вірусомісним матеріалом, його дослідження для виявлення в ньому вірусів та їх ідентифікації;
 - вивчення методів постановки серологічних реакцій.;
 - володіння методами електронної, люмінісцентної мікроскопії, а також широке використання вакцинних штамів вірусів і діагностикумів, що виробляються вітчизняною біологічною промисловістю;
 - впровадження сучасних досягнень у сфері основних питань імунології: антигенів, антитіл, організація та функціонування імунокомпетентної системи, клітинні кооперації, гістосумісність, імуногенетика, еволюція імунітету, імунобіотехнологія;
 - вивчення основних форм та видів порушення імунологічної реактивності у тварин;
 - вивчення принципів та особливостей гуморальних і клітинних факторів імунітету – основного механізму забезпечення захисту організму від інфекційних агентів, аутоантигенів, власних клітин зі зміненою генетичною інформацією;
 - освоєння сучасних методів імунологічних досліджень.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 16.00.02 – патологія, онкологія, морфологія тварин**

ЦИТОЛОГІЯ:

1. Предмет і методи гістологічних досліджень та оптичні прилади в гістології. Загальна морфофункціональна характеристика клітин, структурний склад протоплазми, її фізико – хімічні властивості. Органели мембранного походження, немембранного, спеціальні. Включення.

2. Гістофізіологія обміну речовин в клітині, синтез речовин екзоцитоз, ендоцитоз. Загальне положення та біологічне значення видів репродукції клітин. Мітотичне ділення клітини, клітинний цикл в життєдіяльності організму.

ЕМБРІОЛОГІЯ:

1. Будова статевих клітин ссавців, їх розвиток (сперматогенез і овогенез).

2. Типи та класифікація яйцеклітин в залежності від кількості в них поживних речовин та їх топографії. Біологічне значення запліднення. Періоди і фази запліднення. Типи дроблення запліднених яйцеклітин. Види гастрюляції.

3. Розвиток ланцетника (морула, бластула, гастрюла, нейрула, хордула). Диференціювання середнього зародкового листка – мезодерми. Розвиток амфібій,

4. Розвиток птахів, ссавців.

ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ГІСТОЛОГІЯ:

1. Морфофункціональна характеристика типів тканин (епітеліальна, сполучна, м'язова, нервова).

2. Загальна характеристика органів шлунково-кишкового тракту та поділ його на відділи.

Морфофункціональна характеристика органів дихання та виділення.

3. Серцево-судинна система, органи гемопоезу та внутрішньої секреції.

4. Нервова система та естетіологія.

АНАТОМІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН:

1. Остеосиндесмологія,

2. Міологія.

3. Будова шкіри та її похідних.

4. Органи травлення.

5. Органи дихання та виділення.

6. Сечостатевий апарат самців і самок.

7. Серцево-судинна система та кровотворні органи.

8. Ендокринологія.

9. Нейрологія.

10. Органи чуття.

ПИТАННЯ

ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ

1. Морфофункціональна характеристика клітини.

2. Види репродукції клітин.

3. Будова статевих клітин самця і самки.

4. Основні етапи ембріогенезу хребетних.

5. Характеристика основних типів тканин.

6. Будова шкіри та її похідних.
7. Органи внутрішньої секреції.
8. Органи передньої кишки.
9. Серцево-судинна система.
10. Нервова система.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

Підручники

1. Анатомія свійських тварин: / С.К. Рудик, Ю.О. Павловський, Б.В. Криштофорова та ін.; За ред. С.К. Рудика. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 575 с.
2. Цитологія, гістологія, ембріологія [підручник] / [Новак В.П., Бичков Ю.П., Пилипенко М.Ю.], за ред. В.П. Новака – Київ, 2001. – 285 с.
3. Цитологія, гістологія, ембріологія [підручник] / [Новак В.П., Бичков Ю.П., Пилипенко М.Ю.], за ред. В.П. Новака – Київ, 2008. – 511 с.
4. Морфологія сільськогосподарських тварин / В.Т. Хомич, С.К. Рудік, В.С. Левчук, Б.В. Криштофорова, В.П. Новак, В.К. Костюк; За ред. В.Т. Хомича. – К.: Вища освіта, 2003. – 527 с.

Посібник

1. Цитологія, гістологія, ембріологія: навч. посібник / [Новак В.П., Мельниченко А.П.]. – Біла Церква: БДАУ, 2005. – 255 с. – Ум.др.арк. 15,36.

Методичні вказівки та рекомендації для навчального процесу

1. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів по вивченню з'єднання кісток у скелеті свійських тварин: Для студентів фак. вет. медицини та зооінж. фак. / Білоцерків. держ. аграр. ун-т; Скл. Ю.О. Павловський, В.П. Новак, В.П. Сокольський. – Біла Церква, 1997. – 20 с.
2. Методичні вказівки з вивчення нервової системи свійських тварин / Білоцерків. держ. аграр. ун-т: Укл.: В.П. Новак, Ю.О. Павловський. - Біла Церква, 2000. – 24 с.
3. Методичні вказівки з вивчення серцево-судинної системи домашніх тварин для студентів факультетів ветеринарної медицини та зооінженерного / Ю.О. Павловський, В.М. Коробкова. – Біла Церква, 2000 – 19 с.
4. Методичні вказівки щодо проведення навчальної практики з анатомії для студентів факультету ветеринарної медицини / В. П. Сокольський, В.А. Сторожук, В.Б. Дудка та ін. - Біла Церква, 2002. – 36 с.
5. Анатомія сільськогосподарських тварин: Методичні вказівки до самостійної підготовки лабораторно-практичного заняття студентами факультету ветеринарної медицини (основного потоку і ступеневої підготовки) та студентами біолого-технологічного факультету з модуля “Особливості будови скелета свійської птиці” / Білоцерків. держ. аграр. ун-т.: Укл.: В.П. Новак, В. П. Сокольський, В.А. Сторожук та ін. – Біла Церква, 2004. – 11 с.
6. Анатомія свійських тварин: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Спланхнологія” / В.А. Сторожук, В. П. Сокольський, В.Б. Дудка та ін. - Біла Церква, 2004. – 10 с.
7. Анатомія свійських тварин: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Серцево-судинна система” / В.М. Коробкова, О.С. Яковенко, В. П. Сокольський та ін. - Біла Церква, 2004. – 10 с.
8. Анатомія свійських тварин: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Міологія” / О.С. Яковенко, В.М. Коробкова, В. П. Сокольський та ін. – Біла Церква, 2004. – 11 с.
9. Анатомія свійських тварин: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Остеологія” – В.Б. Дудка, В. П. Сокольський, В.А. Сторожук та ін. – Біла Церква, 2004. – 8 с.
10. Анатомія свійської птиці: методичні вказівки для студентів факультету ветеринарної медицини, біолого-технологічного факультету та магістрантів ФВМ / В.П. Новак, В.Б. Дудка. – Біла Церква, 2011. – 26 с.

11. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з вивчення скелета свійських тварин для студентів факультету ветеринарної медицини та біолого-технологічного факультету / В.П. Новак, В. П. Сокольський, В.А. Сторожук, В.Б. Дудка, Д.М. Островський, В.М. Коробкова – Біла Церква, 2013. – 63 с.

12. Новак В.П., Павловський Ю.О. Методичні вказівки з вивчення нервової системи свійських тварин / Білоцерківський державний аграрний університет. Біла Церква, 2000, – 24 с.

13. Основи загальної ембріології. Методичні вказівки для студентів факультету ветеринарної медицини та зооінженерного факультету / В.П. Новак, А.П. Мельниченко. – Біла Церква, 2003. – 58 с.

14. Методичні рекомендації щодо організації та проведення навчальної практики з гістології для студентів 1 курсу та СП 1-го року навчання факультету ветеринарної медицини / В.П. Новак, А.П. Мельниченко.– Біла Церква, 2002. – 23 с.

15. Цитологія, гістологія, ембріологія: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Загальна ембріологія” / Новак В.П., Мельниченко А.П., Бевз О.С. – Біла Церква, 2004.– 8 с.

16. Цитологія, гістологія, ембріологія: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля „Органи шлунково-кишкового тракту”/ Новак В.П., Мельниченко А.П., Бевз О.С. – Біла Церква. 2004 – 8 с.

17. Цитологія, гістологія, ембріологія: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Загальна гістологія” / Новак В.П., Мельниченко А.П., Бевз О.С. – Біла Церква. 2004 – 10 с.

18. Новак В.П., Мельниченко А.П., Бевз О.С. Практикум з лабораторно-практичних занять із цитології, ембріології та загальної гістології для студентів факультетів ветеринарної медицини та біологотехнологічного. – Біла Церква, 2006. – 57 с.

19. Новак В.П., Мельниченко А.П., Бевз О.С. Методичні рекомендації щодо організації та проведення навчальної практики з цитології, гістології та ембріології для студентів денної форми навчання основного курсу та ступеневої підготовки напряму підготовки 6.11.101 “Ветеринарна медицина” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” з курсу “Цитологія, гістологія та ембріологія” / В.П. Новак, А.П. Мельниченко. О.С. Бевз. – Біла Церква, 2013. – 40 с.

20. Новак В.П., Мельниченко А.П., Бевз О.С. Практикум зі спеціальної гістології з курсу “Цитологія, гістологія та ембріологія” для студентів денної форми навчання за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / В.П. Новак, А.П. Мельниченко. О.С. Бевз. – Біла Церква, 2013. – 87 с.

Додаткова література:

1. *Nomina anatomica veterinaria*. Міжнародна ветеринарна анатомічна номенклатура латинською, українською та англійською мовами / В.Т. Хомич, В.С Левчук, Л.П. Горальський та ін. – К.. 2005. – 387 с.

2. Анатомія свійських тварин (Комплект кодопосібників): Навчальний посібник / В.К. Костюк, В.С Левчук. – К.: Аграрна освіта, 2003.– 182 с.

3. Анатомія свійських тварин. Практикум: Навчальний посібник / С.К. Рудик, В.С. Левчук, В.Т. Хомич та ін. – К.: Агропромвидав України, 2000. – 248 с.

4. Анатомія свійських тварин: Підручник / С.К.Рудик, Ю.О. Павловський, Б.В. Криштофорова та ін.; За ред. С.К. Рудика. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 575 с.

5. Анатомія свійських тварин: Підручники та навчальні посібники для аграрних закладів III-IV рівнів акредитації / С.К. Рудик, В.С. Левчук, В.В. Костюк.– К.: НАУ, 1999. – Т. I.– 229 с.

6. Анатомія сільськогосподарських тварин (курс лекцій): Навчальний посібник / В.К. Костюк. – К.: Аграрна освіта. 2003. – 711 с.

7. Костюк В.К. Атлас анатомії свійських тварин. Остеологія: Навчальний посібник. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 78 с.

8. Морфологія сільськогосподарських тварин: Підручник / В.Т. Хомич, С.К. Рудик, В.С. Левчук та ін.; За ред. В.Т. Хомича – К.: Вища освіта. 2003. – 527 с.

9. Українсько-латинський словник анатомічних термінів: Навчальний посібник / В.С. Левчук, В.К. Костюк.– К.: Аграрна освіта, 2004. – 184 с.

10. Атлас анатомии домашних животных И.П. Осипова. Под редакцией А.И.Акаевского, “Колос”,1977г. 56 с.
11. Atlas topograficky anatomic hospodarskyh zvierat. I, II, III. Peter Popesko, Priroda, Bratislava 1975.
12. И.И.Шмальгаузен “Основы сравнительной анатомии”, 1947 г.
13. Привес М.И. и др. “Анатомия человека”, 1952 г.
14. Анатомия домашних животных / А.И. Акаевский, С.П. Боголюбский. – ч. 1, 1961 г.
15. Никитин В.Н. Атлас клеток крови сельскохозяйственных и лабораторных животных.
16. Волков К.С. “Ультраструктура основных компонентів органів систем організму.” Навчальний посібник – атлас. “Укрмедкнига”, Тернопіль, 1999.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 16.00.03 – ветеринарна мікробіологія,
епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія**

ПИТАННЯ НА ІСПИТ ДО АСПРАНТУРИ (ветеринарна мікробіологія):

1. Віруси їх структура і форма.
2. Репродукція вірусів і її стадії.
3. Антигени вірусів. (класифікація і роль у забезпеченні протективного імунітету).
4. Основні принципи класифікації вірусів.
5. Збудник сибірки. Лабораторна діагностика.
6. Збудник ботулізму. Лабораторна діагностика.
7. Методи визначення антибіотикорезистентності мікроорганізмів.
8. Диференціальна діагностика кишкової палички і сальмонел.
9. Відмінності природного і набутого імунітету.
10. Імунологічні реакції (серологічні, алергічні).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ветеринарна мікробіологія: Посібник із спеціальної мікробіології для студентів факультету ветеринарної медицини. Напрямок підготовки 8.11.101 – ветеринарна медицина. Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр. / В.М. Зоценко, І.О. Рубленко, А.В. Андрійчук, та ін. – Біла Церква. – 2017 – 184 с.
2. Спеціальна вірусологія: Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів денної форми навчання з курсу "Ветеринарна вірусологія" / В.М. Зоценко, В.В.Рухляда, І.О.Рубленко, А.В.Андрійчук та ін. – Біла Церква, 2012. – 45 с.
3. Лабораторна діагностика сибірки тварин, індикація збудника з патологічного та біологічного матеріалу, сировини тваринного походження та об'єктів навколишнього середовища (Науково-методичні рекомендації для забезпечення практичної та самостійної роботи фахівців лабораторій та науково-дослідних установ ветеринарної медицини, викладачів та студентів факультетів ветеринарної медицини ВНЗ) / В.Г. Скрипник, І.О. Рубленко, Т.О. Гаркавенко та ін. – м. Київ, 2015. – 78 с.
4. Ветеринарна санітарна мікробіологія: Навчальний посібник / А.М. Головка, І.О. Рубленко (Гриф від 19.05.2010 р. №1/12–2075 виданий Міністерством освіти і науки України). – Київ, 2010. – 284 с.
5. Радчук Н.А. Ветеринарная микробиология / Н.А. Радчук, Г.В. Дунаев, Н.М. Колычев и др. – 267 с.
6. Головка А.М. Микробиологические и вирусологические методы исследований в ветеринарной медицине: Справочное пособие / А.Н. Головка, В.А. Ушкалов, В.Г. Скрыпник. – 2007.– 512 с.
7. Сільськогосподарська мікробіологія та імунологія / А.В. Демченко, В.А. Бортнічук, В.Г. Скибіцький, В.М. Апатенко. – К.: Урожай, 1996. – 368 с.
8. Скородумов Д.И. Практикум по ветеринарной микробиологии и иммунологии / Д.И. Скородумов, В.Б. Родионова, Т.С. Костенко. – М.: 2008. – 224 с.
9. Апатенко В.М. Ветеринарна імунологія та імунопатологія.-К.: Урожай, 1994.– 128 с.
10. Антонова Б.Н. Лабораторные исследования в ветеринарии: биохимические и микологические / под ред. Б.Н. Антонова. – М.: Агропромиздат, 1991. – 288 с.
11. Определитель бактерий Берджи / [под. ред. Дж. Хоулта, Н. Крича, П.Смита и др.]; девятое изд. в 2-х томах. – М.: Мир, 1997. – 800 с.
12. Цион Р.А. Определитель микробов / Р.А. Цион. – Москва, 1948.– 488 с.

13. Скородумов Д.И. Микробиологическая диагностика бактериальных болезней животных: Справочник / Д.И. Скородумов, В.В. Субботин, М.И. Сидоров Т.С. Костенко. – М., 2005. – 654 с.

14. Антонова Б.Н. Лабораторные исследования в ветеринарии: бактериальные инфекции / под ред. Б.Н. Антонова. – М.: Агропромиздат, 1986. – 351 с.

15. Смияна Ю.П. Справочник специалиста ветеринарной лаборатории / под. ред Ю.П. Смияна. – Урожай, 1987. – 365 с.

16. Кисленко В.Н. Практикум по ветеринарной микробиологии и иммунологии / В.Н. Кисленко. – М.: Колос, 2005. – 232 с.

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (епізоотологія та інфекційні хвороби):

1. Емерджентні інфекції. Екзотичні інфекційні хвороби.
2. Транскордонні інфекційні хвороби. Список інфекційних захворювань за класифікацією МЕБ.
3. Заразний вузликовий дерматит ВРХ. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
4. Ящур. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
5. АЧС. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
6. КЧС. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
7. Високопатогенний грип птиці. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
8. Губчастоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
9. Сказ. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
10. Блутанг. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
11. Лейкоз ВРХ. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
12. Сибірка. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
13. Туберкульоз. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
14. Чума м'ясоїдних. Епізоотологія, специфічна профілактика і лікування.
15. Парвовіроз собак. Епізоотологія, специфічна профілактика і лікування.
16. Панлекопенія котів. Епізоотологія, специфічна профілактика і лікування.
17. Каліцивіроз котів. Епізоотологія, специфічна профілактика і лікування.
18. Ринопневмонія коней. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
19. Інфекційна анемія коней. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.
20. Ньюкаслська хвороба курей. Епізоотологія, профілактика і заходи боротьби.

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (інші спеціалізації):

1. Поняття про епізоотичний процес.
2. Засоби специфічної профілактики інфекційних захворювань.
3. Лікування інфекційних захворювань тварин.
4. Особливості факторних інфекційних захворювань тварин.
5. Особливості хронічних інфекційних захворювань тварин.
6. Зоонози і антропонози.
7. Перший закон епізоотології (джерело збудника інфекції, сапронози).
8. Дезінфекція та її види.
9. Утилізація трупів за інфекційних захворювань.
10. Знезаражування гною за інфекційних захворювань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Повільні вірусні інфекції с.-г. тварин. Механізми вірусної персистенції Методичні вказівки для студентів факультету вет.мед./[Ярчук Б.М., Корнієнко Л.Є., Корнієнко Л.М., та ін.] (Симоненко М.В., Паска М.М., Домбровський О.Б.)//.–Біла Церква, 1995.– 51 с.
2. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом: Навч. посібник / Л.Є. Корнієнко, В.О Бусол, В.В. Недосєков та ін. – За ред. Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2011. – 272 с.
3. Загальна епізоотологія. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П. та ін.; За ред Б.М. Ярчука, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2002 – 655 с.
4. Сапронозні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосєков, В.О. Бусол та ін.: монографія. – За ред. Л.Є. Корнієнка, В.О. Бусола. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2010. – 306 с.
5. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін.; За ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2009. – 291 с.

Допоміжна

1. Бухарин О.В. Персистенция патогенных бактерий. – Екатеринбург, 1999. – 367 с.
2. Бухарин О.В., Литвин В.Ю. Патогенные бактерии в природных экосистемах. – Екатеринбург, 1997. – 217 с.
3. Ветеринария. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. В.П. Шишков. – М.:НИБРЭ, 1998. – 640 с.
4. Вирусные болезни животных / В.Н. Сюрин, А.Я. Самуйленко, Б.В Соловьев, Н.В Фомина. – М: ВНИТИБП, 1998. – 928 с.
5. Галактионов В.Г. Иммунология: Учебник. – М: Изд-во МГУ, 1998. – 480 с.
6. Джупина СИ. Методы эпизоотологического исследования и теория эпизоотического процесса. – Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние, 1991. – 142 с.
7. Епідеміологія /А.А. Васильченко, О.М. Вернер, В.М. Гирін та ін. – К: Здоров'я, 1993.– 464 с.
8. Епізоотологія з мікробіологією. Підручник / Г.В. Козловська, Л.Є. Корнієнко, Н.Г. Наконечна та ін.; За ред. В.П. Постаєва. – Вища освіта, 2006. – 543 с.
9. Законодавство України про ветеринарну медицину / За ред. П.П. Достосвського, В.І. Хоменка. – К.: Урожай, 1999. – 592 с.
10. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. – К.: Вища освіта, 2002. – 700 с.
11. Литвин В.П., Ярчук Б.М. Загальна епізоотологія. – К.: Урожай, 1995. – 256 с.
12. Маслянюк Р.П. Основи імунобіології. – Львів: Вертикаль, 1999. – 472 с
13. Медуницын Н.В. Вакцинология. – М.: Триада-Х, 1999. – 272 с.
14. Петров Р.В., Хаитов Р.М., Атауллаханов Р.И. Иммуногенетика и искусственные антигены. – М.: Медицина, 1988. – 144 с.
15. Практикум із загальної епізоотології / Б.М. Ярчук, М.М. Паска, Л.Є. Корнієнко та ін.; За ред. Б.М. Ярчука. – Біла Церква, 1999. – 168 с.
16. Програма та методичні вказівки до навчальної практики студентів факультету ветеринарної медицини з дисципліни “Епізоотологія та інфекційні хвороби” / Л.Є. Корнієнко, Б.М. Ярчук, О.Б. Домбровський та ін. – Біла Церква, 2009. – 19 с.
17. Ройт А. Основы иммунологии: Пер. с англ. – М: Мир, 1991. – 328 с.
18. Руководство по ветеринарной санитарии / А.А. Поляков, И.И. Балковой, Д.А. Бочаров и др.; Под ред. А.А. Полякова. – М.: Агропромиздат, 1986. – 320 с.
19. Урбан В.П. Практикум по эпизоотологии и инфекционным болезням с ветеринарной санитарией. – Л.: Агропромиздат. Ленингр. отд-ние, 1987. – 272 с.
20. Шлегель Г. Общая микробиология: Пер. с нем. - М.: Мир, 1987. - 567 с.
21. Эпизоотологический словарь-справочник / Сост. Д.И. Козлова. – М.: Россельхозиздат, 1986. – 189 с.
22. Эпизоотология и инфекционные болезни сельскохозяйственных животных / Л.А. Конопаткин, И.А. Бакулов, Я.В. Нуйкин и др.; Под ред. А.А. Конопаткина. – М: Колос, 1984. – 544 с.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 03.00.13 – фізіологія людини і тварин**

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ:

1. Рефлекторна діяльність нервової системи.
2. Структура та функція м'язів. Механізм м'язового скорочення і теорії, що його пояснюють. Причини втоми м'язів. Особливості гладеньких м'язів.
3. Процеси травлення в тонкому кишечнику ссавців та його значення.
4. Фізико-хімічні властивості крові. Плазма та сироватка крові, методи їх приготування. Буферні системи крові та їх фізіологічне значення.
5. Умовний рефлекс як форма вищої нервової діяльності. Умови та механізм утворення умовних рефлексів. Рефлекторна дуга умовного рефлексу слиновиділення.
6. Аналізатори та їх основні властивості. Біологічне значення нюхового та смакового аналізаторів для сільськогосподарських тварин.
7. Формені елементи крові. Еритроцити, їх будова та функція, час життя, значення напівпроникної мембрани. Кількість еритроцитів у різних видів тварин та фактори, що впливають на цей показник.
8. Щитоподібна залоза, її гормони та механізм дії.
9. Фізіологія лактації: будова молочної залози та механізм секреторного процесу. Регуляція секреторного процесу (регуляція молокоутворення).
10. Значення судинної системи та види судин організму. Артеріальний та венний пульс. Тиск крові, його регуляція, фактори, які впливають на цей показник.
11. Білки та їх значення у живленні організму, регуляція білкового обміну. Порушення білкового обміну.
12. Основні функції крові, коагуляторна та антикоагуляторна системи крові.
13. Газообмін в легенях та його регуляція. Значення фермента карбоангідрази.
14. Особливості травлення у жуйних тварин. Значення мікрофлори передшлунків та її роль у травленні. Перетворення вуглеводів, білків та ліпідів у рубці.
15. Склад лімфи та її властивості, теорії лімфоутворення.
16. Травлення в однокамерному шлунку та його значення.
17. Фізіологія м'язової системи, тонус м'язів, види скорочення та сили м'яза.
18. Терморегуляція, її фізичні та хімічні механізми, регуляторна роль нервової системи.
19. Біоелектричні явища у живій тканині та їх значення у регуляції фізіологічних функцій. Теорії виникнення біострумів та їх практичне застосування.
20. Фізіологія дихання ссавців, його механізм та фактори, що впливають на процес дихання. Кількість дихальних рухів у різних видів тварин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мазуркевич А.І., Карповський В.І., Камбур М.Д. / Фізіологія тварин // Вінниця. Нова книга. 2010. – 424 с.
2. Науменко В.В., Дячинський А.С., Демченко В.Г., Дерев'янка І.Д., Фізіологія сільськогосподарських тварин.– К.: Вид-во “Сільгоспосвіта”, 1994. – 500 с.
3. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Підручник для студентів біолого-технологічного факультету. / А.Й. Мазуркевич, В.О. Трокоз, В.І. Краповський, М.П. Ніщенченко та ін. – Вінниця, Нова книга, 2015. – 370 с.

4. Фізіологія сільськогосподарських тварин: Практикум для студентів ВНЗ “Технологія виробництва і переробки продуктів тваринництва” / А.Й. Мазуркевич, В.О. Трокоз, В.І. Краповський, М.П. Ніщепенко та ін. – Київ.: Центр учбової літератури, 2015. – 240 с.

5. Голіков О.М., Базанова Н.І., Кожебеков З.К. та ін. Фізіологія сільськогосподарських тварин. – М.: Агропромвидав, 1991. – 432 с.

6. Георгіївський В.І. Фізіологія сільськогосподарських тварин. – М.: Агропромвидав., 1990. – 511 с.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 16.00.03 – ветеринарна паразитологія**

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ:

1. Фасціольоз жуйних тварин.
2. Опісторхоз м'ясоїдних.
3. Теніоз – цистицеркоз бовісний.
4. Теніоз – цистицеркоз целюлозний.
5. Ехінококоз тварин.
6. Цистицеркоз тонукольний.
7. Дифілоботріоз м'ясоїдних.
8. Спарганоз.
9. Аскарроз свиней.
10. Диктіокаульоз жуйних тварин.
11. Метастронгілоз свиней.
12. Езофагостомоз свиней.
13. Трихінельоз.
14. Дирофіляріоз.
15. Стронгілоїдоз тварин.
16. Псороптоз тварин.
17. Саркоптоз свиней.
18. Демодекоз собак.
19. Гіподермоз великої рогатої худоби.
20. Бабезіоз тварин.

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (інші спеціалізації):

1. Механізми впливу гельмінтів на організм тварин.
2. Складові економічних збитків при інвазійних захворюваннях.
3. Локалізація гельмінтів в організмі тварин.
4. Морфологія, біологія та систематика трематод.
5. Морфологія, біологія та систематика цестод.
6. Морфологія, біологія, систематика нематод.
7. Акариформні кліщі та хвороби, які вони викликають у тварин.
8. Морфологія, біологія та систематика комах.
9. Методи захиттєвої діагностики протозоозів.
10. Морфологія, біологія та систематика найпростіших.

ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Корнієнко Л.Є. Інфекційні та інвазійні хвороби кролів / Л.Є. Корнієнко, О.Б. Домбровський, С.І. Пономар та ін. – Біла Церква, 2003. – 288 с.
2. Пономар С.І. Довідник з диференціювання збудників інвазійних хвороб тварин / С.І. Пономар, В.П. Гончаренко, Л.М. Соловійова; За ред. С.І. Пономаря. – Київ, 2010. – 327 с.
3. Пономар С.І. Довідник з лабораторних методів діагностики інвазійних хвороб тварин / С.І. Пономар, Л.П. Артеменко, О.П. Литвиненко та ін.; За ред. С.І. Пономаря. – Біла Церква, 2011. – 152 с.

4. Пономар С.І. Словник паразитологічних ветеринарних термінів українською, російською, англійською та латинською мовами / С.І. Пономар, С.Г. Боньковська, О.А. Боньковський; За ред. С.І. Пономаря. – Київ, 2010. – 160 с.
5. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Практикум (для самостійної роботи) / [Ю.О. Приходько, С.І. Пономар, О.В. Нікіфорова та ін.]; За ред. Ю.О. Приходька, С.І. Пономаря. – Біла Церква, 2011. – 313 с.
6. Словник паразитологічних термінів у ветеринарній медицині / Сорока Н.М., Пономар С.І. – Київ, 2011. – 151 с.
7. Довідник з визначення гельмінтів тварин: Посібник / Н.М. Сорока, С.І. Пономар, О.Д. Небещук. – Київ, 2011. – 290 с.
8. Мельничук В.В. Рекомендації щодо діагностики, заходів боротьби та профілактики трихурузу свиней / В.В. Мельничук, В.Ф. Галат. – Полтава, 2015. – 31 с.
9. Пономар С.І. Рекомендації по боротьбі зі стронгілоїдозною інвазією свиней / С.І. Пономар, Н.М. Сорока, О.П. Литвиненко. – Біла Церква, 2008. – 30 с.
10. Пономар С.І. Рекомендації з лабораторної діагностики шлунково-кишкових гельмінтозів тварин / С.І. Пономар, Н.М. Сорока, О.П. Литвиненко. – Біла Церква, 2010. – 84 с.
11. Соловійова Л.М. Рекомендації щодо боротьби зі спірометричною інвазією / Л.М. Соловійова, С.І. Пономар, А.А. Антіпов, В.П. Гончаренко. – Біла Церква, 2011. – 30 с.
12. Сучасна діагностика трихінельозу (методичні рекомендації) / [Горжеєв В.М., Артеменко Л.П., Мартиненко Д.Л., Небещук О.Д., Неволько О.М., Литвиненко О.П.]. – К., ДНДІЛДВСЕ, 2014. – 32 с.
13. Манойло Ю.Б. Методичні рекомендації щодо діагностики та засобів лікування за езофагостомозу свиней / Ю.Б. Манойло, В.О. Євстаф'єва, В.В. Мельничук. – Полтава, 2016. – 31 с.
14. Ехінококоз гранульозний та мультилокулярний: поширення, проб-леми діагностики, лікування та профілактики (методичні рекомендації) / [О.Д. Небещук, О.М. Неволько, О.П. Литвиненко, Л.П. Артеменко, Н.В. Букалова]. – К., ДНДІЛДВСЕ, 2014. – 37 с.

Додаткова:

1. Артеменко Ю.Г. Основные методы диагностики гельминтозов: Метод рекомендации для студентов ветеринарного факультета и слушателей факультета повышения квалификации / Ю.Г. Артеменко, А.А. Антипов. – Белоцерков. с.-х. ин-т. – Белая Церковь, 1990. – 53 с.
2. Богач М.В. Інвазійні хвороби свійської птиці: Навч. посібник / Богач М.В., Березовський А.В., Тараненко І.Л., за ред. А.В.Березовського. – Київ: Ветінформ, 2007. – 224 с.
3. Юськів І.Д. Акарологічні дослідження тварин та акарициди: Навч.-практ. посібник / Юськів І.Д. – Львів: Каменяр, 1998. – 95 с.
4. Ветеринарна паразитологія / [Ю.Г. Артеменко, В.Ф. Галат, Л.П. Артеменко та ін.] – К.: Лібра, 1998. – 288 с.
5. Галат В.Ф. Методичні вказівки з діагностики гельмінтозів тварин / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока. – К.: Ветінформ, 2004. – 54 с.
6. Галат В.Ф. Практикум із паразитології / [В.Ф. Галат, Ю.Г. Артеменко, М.П. Прус та ін.] за ред. В.Ф. Галата. – К.: Урожай, 1999. – 192 с.
7. Стибель В.В. Гельмінтози свиней / Стибель В.В. – Львів.: Сполом, 2004. – 157 с.
8. Рекомендації з попередження та ліквідації нематодозів свиней / [В.М. Горжеєв, В.Ф. Титаренко, С.І. Пономар та ін.]. – Білоцерків. держ. аграр. ун-т. – Біла Церква, 2001. – 22 с.
9. Зажиттєва та посмертна діагностика гельмінтозів тварин: Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини та слухачів Інституту післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної медицини / [С.І. Пономар, А.А. Антіпов, Ю.Г. Артеменко та ін.]. – Біла Церква, 2003. – 54 с.
10. Інвазійні хвороби коней / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока та ін.] за ред. В.Ф. Галата. – Київ, НАУ, 2008. – 152 с.
11. Манжос О.Ф. Ветеринарна протозоологія: Навч. посібник / О.Ф. Манжос, І.І. Панікар. – Донецьк, 2006. – 127 с.
12. Методичні вказівки з діагностики і профілактики дирофіляріозу собак та основних

методів лікування / [А.Й. Мазуркевич, Н.С. Василик, Е.І. Вароді та ін.]. – К., 2005. – 26 с.

13. Методичні рекомендації з діагностики трихінельозу тварин / [В.М. Горжеєв, О.М. Вержиховський, Р.М. Чумак та ін.]. – К, 2006. – 31 с.

14. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, М.П. Прус, Н.М. Сорока; за ред. В.Ф. Галата]. – К.: Вища освіта, 2003. – 464 с.

15. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник – 2-ге вид., переробл. та допов. / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус] за ред. В.Ф. Галата. – К.: Урожай, 2009. – 368 с.

16. Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин / [В.К. Чернуха, Ю.Г. Артеменко, В.Ф. Галат та ін.] за ред. В.К. Чернухи. – К.: Урожай, 1996. – 448 с.

28. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Практикум: Навч. посібник / [В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус]. – Полтава: Укрпромторгсервіс, 2009. – 242 с.

31. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посіб. / [Ю.Ю. Довгій, В.Ф. Галат, О.Є. Галатюк та ін.] за ред. Ю.Ю. Довгія. – К.: Урожай, 2010. – 328 с.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 16.00.01 – діагностика і терапія тварин**

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ:

1. Види і методи терапії.
2. Диспансеризація сільськогосподарських тварин.
3. Хвороби перикарда (класифікація, причини, симптоми, лікування, профілактика).
4. Хвороби міокарда: класифікація, диференціація, діагностика міокардиту і міокардіодистрофії.
5. Хвороби верхніх дихальних шляхів: класифікація, коротка характеристика.
6. Хвороби легень: класифікація, диференційна діагностика пневмоній.
7. Гіпотонія і тимпанія рубця (причини, патогенез, симптоми, лікування).
8. Травматичний ретикуліт і ретикулоперитоніт (визначення, причини, патогенез, симптоми, лікування, профілактика).
9. Хвороби шлунка і кишок: класифікація, загальна характеристика.
10. Хвороби шлунка і кишок з симптомом колік (класифікація, основні симптоми, діагностика, лікування).
11. Хвороби печінки і жовчних шляхів: класифікація, синдроми, диференційна діагностика гепатиту та гепатодистрофії і цирозу печінки.
12. Класифікація та основні синдроми за хвороб сечовидільної системи. Нефротичний синдром.
13. Хвороби нервової системи: класифікація. Тепловий і сонячний удар (причини, патогенез, клініка, лікування).
14. Анемії: класифікація. Характеристика гіпопластичної анемії.
15. Кетоз корів і овець (причини, патогенез, клініка, лікування).
16. Післяродова гіпокальціємія і гіпофосфатемія.
17. А- і Д-гіповітаміноз птиці.
18. Гіпотиреоз і ендемічний зоб (причини, симптоми, лікування, профілактика).
19. Цукровий і нецукровий діабет (симптоми, діагностика, лікування)
20. Імунодефіцитний стан молодняка.

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (інші спеціалізації):

1. Хвороби молодняка: класифікація. Молозивний токсикоз і диспепсія (причини, патогенез, діагностика, лікування)
2. Остеодистрофія: визначення, причини, патогенез, клініка, лікування і профілактика
3. Загальні принципи діагностики і профілактики мікроелементозів
4. Загальна профілактика внутрішніх хвороб хутрових звірів
5. Післяродова гіпокальціємія і гіпофосфатемія корів: визначення, етіологія, патогенез, симптоми, діагностика, лікування і профілактика

ЛІТЕРАТУРА:

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.; За ред.. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч.1. – 376 с.
2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.; За ред.. В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч.2. – 376 с.

3. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2012. – Ч.1. – 528 с.
4. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2015. – Ч.2. – 610 с.
5. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2004. – 608 с.
6. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
7. Внутренние незаразные болезни животных / И.М. Карпуть, С.С. Абрамов, Г.Г. Щербаков, В.И. Левченко, И.П. Кондрахин, А.В. Коробов, М.П. Бабина, А.П. Курдеко // под ред. проф. И.М. Карпутия. – Мн.: Беларусь, 2006. – 679 с.
8. Ветеринарна клінічна біохімія / М.І. Карташов, О.П. Тимошенко, Д.В. Кібкало, С.Б. Боровков, Г.В. Вікуліна, Д.В. Морозенко, Н.В. Вовкотруб та ін.; За ред. М.І. Карташова. – Харків: Еспада, 2010. – 400 с.
9. Внутренние болезни животных / Учебник / Под общ. ред. Г.Г. Щербакова, А.В. Яшина, А.П. Курдеко, К.Х. Мурзагулова. – СПб.: Издательство “Лань”, 2014. – 720 с.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 16.00.07 – ветеринарне акушерство**

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (інші спеціалізації):

1. Методи визначення оптимального часу для штучного осіменіння.
2. Нейрогуморальні основи регуляції статевої функції.
3. Хвороби і функціональні розлади яєчників.
4. Патогенетична терапія при акушерських та гінекологічних хворобах.
5. Статевий цикл.
6. Метрит.
7. Виворіт піхви і матки.
8. Акушерське дослідження під час родів.
9. Скручування матки.
10. Методи діагностики вагітності.

ЛІТЕРАТУРА:

Базова

1. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / В.А. Яблонський, С.П. Хомин, Г.М. Калиновський та ін.: За ред. В.А. Яблонського, С.П. Хомина: Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 592 с.
2. Ветеринарное акушерство и гинекология / А.П.Студенцов, В.С.Шипилов, Л.Г.Субботина, О.Н. Преображенский; Под ред. В.С.Шипилова. – 6-е изд., испр. и доп.– М.: Агропромиздат, 1986. – 480 с.
3. Логвинов Д.Д. Ветеринарное акушерство и гинекология.– К.: Урожай, 1964. – 436 с.
4. Практикум по акушерству, гинекологии и искусственному осеменению с.-х. животных / В.С.Шипилов, Г.В.Зверева, И.И.Родин, В.Я.Никитин. – М.: Агропромиздат, 1988. – 335 с.
5. Практикум по акушерству, гинекологии и искусственному осеменению с.- х. животных / И.И.Родин, В.Г.Тарасов, И.Л. Якимчук.–2-е изд., перераб. и доп.–М.: Колос, 1979.–280 с.
6. Валюшкин К.Д., Медведев Г.Ф. Акушерство, гинекология и биотехника размножения животных: Учебник.– Мн.: Урожай, 1997.– 718 с.

Допоміжна

7. Харута Г.Г. Прогнозування відтворної функції корів.– Біла Церква, 1999.– 94 с.
8. Методические указания к лабораторно-практическим занятиям по курсу “Искусственное осеменение сельскохозяйственных животных” / Сост. Г.Г.Харута; И.М.Бабак, Ю.Ф.Задвирный и др.– Белая Церковь, 1991.– 56 с.
9. Штучне осіменіння корів і телиць: Рекомендації / Білоцерків. держ. аграр. ун-т; Скл. Г.Г.Харута, С.С.Волков, А.Й.Краєвський та ін.– Біла Церква, 1999.– 47 с.
10. Мастит сільськогосподарських тварин: Метод. рекомєнд. / Уклад.: Г.Г.Харута, В.В.Касянчук, В.І.Хоменко та ін.– К., 1997.– 28 с.
11. Методи дослідження статевих органів і молочної залози у великої рогатої худоби / Скл.: Г.Г.Харута, Д.В.Подвалюк, А.Й.Краєвський та ін.– Біла Церква, 1998.– 30 с.
12. Методические указания к лабораторно-практическим занятиям по акушерству сельскохозяйственным животным: Для студентов ветеринарного и зооинженерного факультетов / Белоцерков. с.-х. ин-т; Сост. Г.Г.Харута, И.М.Бабак, Ю.Ф.Задвирный и др.– Белая Церковь, 1992.– 58 с.
13. Інструкції до приладів для взяття змивів і зскребоків із статевих органів самок і самців.
14. Заويرюха В.И., Крупник Я.Г., Хомин Ю.С. Парасакральная анестезия у коров и ее лечебно-профилактическая эффективность / Хирургические болезни сельскохозяйственных животных: Сб. науч. тр.– Л., 1990.– С. 44–48.
15. Воронин И.И. Болезни быков-производителей.– К.: Урожай, 1979.– С. 120.

16. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин / І.С.Панько, В.М.Власенко, В.І.Левченко та ін.– К.: Урожай, 1994.– 251 с.
17. Логвинов Д.Д., Чумакова Т.А. Физиология и патология вымени у коров.– К.: Урожай, 1971.– 268 с.
18. Заянчковский И.Ф., Смирнов И.В. Практикум по искусственному осеменению сельскохозяйственных животных.– М.: Колос, 1975.– 490 с.
19. Зверева Г.В., Чухрій Б.М. Довідник техника по штучному осіменінню тварин.– К.: Урожай, 1987.– 260 с.
20. Кругляк А.П., Бруенко А.Е., Пасечник В.А. Методические рекомендации по применению прогрессивных методов искусственного осеменения коров и телок.– К.: 1992.– 64 с.
21. Смирнов І.В., Вінничук Д.Т., Денисенко М.Т., Шарапа Г.С. Довідник по штучному осіменінню сільськогосподарських тварин.– К.: Урожай, 1980.– 317 с.
22. Смирнов І.В., Штучне осіменіння сільськогосподарських тварин.– К.: Вища шк., 1982.– 218 с.
23. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин.– К.: Урожай, 1995.– 286 с.
24. Валушкин К.Д., Медведев Г.Ф. Акушерство, гинекология и биотехника размножения животных – Минск: Ураджай, 1997.– 718 с.
25. Методичні рекомендації щодо застосування сонографії у репродуктології сільськогосподарських тварин / Г.Г.Харута, Д.В.Подвалюк, О.А.Хіцька та ін.– Біла Церква, 2000 – 28 с.
26. Сысоев А.А. Физиология размножения с.-х. Животных.– М.: Колос, 1978.– 360 с.
27. Герасименко В. Г. Биотехнология.– К.: Вища школа, 1989.– 343 с.
28. Гордон А. Контроль воспроизводства сельскохозяйственных животных / Под изд. А.И.Орлова – М.: Агропромиздат, 1988.– 415 с.
29. Инструкция по трансплантации эмбрионов крупного рогатого скота. – М., 1987.– 91 с.
30. Квасницкий А.В., Мартыненко Н.А., Ближнюченко А.Г. Трансплантация эмбрионов и генетическая инженерия в животноводстве. – К.: Урожай, 1988.– 264 с.
31. Мадисон В.В., Мадисон В.Л. Трансплантация эмбрионов в практике разведения молочного скота. – М.: Агропромиздат, 1989.– 128 с.
32. Оценка качества эмбрионов крупного рогатого скота. – М.: Агропромиздат, 1990.– 56с.
33. Сборник нормативных документов НПС “Эмбрион” – Харьков, 1989.– 75 с.
34. Сергеев Н.И., Мазенкин С.А., Ефремова М.Н. Методические рекомендации по трансплантации эмбрионов у овец.– Дубровицы, 1988.– 44 с.
35. Хантер Р.Х.Ф. Физиология и технология воспроизводства домашних животных.– М.: Колос, 1984.– 320 с.
36. Харута Г.Г. Методичні вказівки до лабораторно-практичних занять з трансплантації ембріонів сільськогосподарських тварин.– Біла Церква: Білоцерківський сільськогосподарський інститут, 1992.– 23 с.
37. Эрнст Л.К., Сергеев Н.И. Трансплантация эмбрионов сельскохозяйственных животных.– М.: Агропромиздат, 1989.– 410 с.
38. Студенцов А.П., Шипилов В.С., Субботина А.Г., Преображенский О.Н. Ветеринарное акушерство и гинекология.– М.: Агропромиздат, 1986.– 480 с.– 1980.– 447 с.
39. Профілактика акушерських хвороб у корів/А.Й.Краєвський, М.В.Вельбівець, Ю.М.Ордин//Метод, рекомендації. Біла Церква. 2000. –18с.
40. Шипилов В.С. Получить и сохранить всех телят // Животноводство.– 1984.– № 3.– С. 46–49.
41. Криштофорова Б. Неонатология телят //Ветеринарна медицина України. – 1997.– № 2.– С. 28–30.
42. Івасенко Б.П. Вплив умов пренатального розвитку і хвороб новонароджених телят на репродуктивну функцію телиць: Автореф. дис...канд.вет.наук. 16.00.07.– Харків, 1998.– 19 с.
43. Справочник по ветеринарному акушерству / Г.В.Зверева, В.Н.Олеськів, С.П.Хомин и др.; Под.ред. Г.В.Зверевой.– К.: Урожай, 1985.– 280 с.
44. Шипилов В.С. Методические указания по получению и выращиванию здоровых

телят.– М., 1982.– С. 4–7.

45. Савельева Г.М., Федорова М.В., Быкова Г.Р. Роль околоплодных вод в параплацентарном снабжении плода кислородом.– Акуш. и гин., 1984.– № 1.– С. 10–12.

46. Харута Г.Г., Івасенко Б.П., Ордін Ю.М. Гіпотрофія новонароджених телят // Ветеринарна медицина України. 1997.– № 6.– С. 28–29.

47. Косенко М.В. Диспансеризация в системе профилактики бесплодия и контроля воспроизводительной функции крупного рогатого скота.– К.: Урожай, 1989.– 248 с.

48. Сергиенко А.И. Профилактика бесплодия крупного рогатого скота.– М.: Колос, 1984.– 188 с.

49. Зверева Т.В., Сергієнко О.І., Чухрій Б.М. Профілактика неплідності корів і телиць. – К.: Урожай, 1981.– 104 с.

50. Диспансеризация великої рогатої худоби: Методичні рекомендації. – К., 1997.– 23–43 с.

51. Методичні рекомендації щодо відтворення стада великої рогатої худоби молочного напрямку.– Біла Церква, 1995.– 17–21 с.

52. Рекомендації з використання сонографії у відтворенні тварин / Г.Г. Харута, Д.В. Подвалюк, С.А. Власенко та ін. – Біла Церква, 2005. – 70 с.

53. Андрологічна диспансеризація бугаїв-плідників з основами корекції відтворної функції та сонографії / Г.Г. Харута, С.С. Волков. – Біла Церква, 2005. – 18 с.

54. Методичні рекомендації щодо синхронізації статеві охоти, овуляції та осіменіння корів / Г.Г. Харута, В.В. Власенко, С.А. Власенко та ін. – Біла Церква, 2007. – 28 с.

55. Відтворення коней: Методичні рекомендації / Д.В. Подвалюк. – Біла Церква, 2007. – 23с.

56. Стимуляція і синхронізація статеві циклічності у корів та методи підвищення заплідненості / Г.Г. Харута, С.С. Волков, В.В. Лотоцький та ін. – Біла Церква, 2009.–21 с.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ 16.00.05 – ветеринарна хірургія**

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ:

1. Види знеболювання, їх класифікація та характеристика.
2. Нейролептаналгезія як елемент анестезіологічного забезпечення.
3. Моніторинг анестезованих тварин і фармакологічні засоби для загального знеболювання.
4. Біологія ранового процесу.
5. Видові особливості запальних процесів і патогенетичні засоби їх лікування.
6. Класифікація ран, методи контролю перебігу ранового процесу та лікування.
7. Класифікація хвороб кісток і молекулярно-біологічні механізми репаративного остеогенезу.
8. Травма і травматизм (поняття, класифікація, профілактичні заходи)
9. Дегенеративно-дистрофічні хвороби суглобів (артрози, остеохондрози, дисплазії).
10. Зупинка кровотечі та боротьба з крововтратою.
11. Хірургічна інфекція: класифікація, патогенез, основні принципи профілактики і лікування.
12. Абдомінальна хірургічна патологія: класифікація, видові особливості нозологічних форм, методи лікування.
13. Методи лікування переломів кісток.
14. Хвороби суглобів: класифікація, етіологія, патогенез і лікування артритів.
15. Хвороби очей: класифікація, етіологія, патогенез і лікування кон'юнктивітів і кератитів.
16. Проблеми хірургічної патології у корів на молочних фермах.
17. Хвороби ратиць у великої рогатої худоби.
18. Хвороби копит у коней.
19. Діагностика хвороб кінцівок.
20. Хвороби шкіри: класифікація, екзема, дерматити, піодермії.

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (для інфекційних спеціалізацій):

1. Масові кон'юнктиво-кератити у великої рогатої худоби: етіологічні та технологічні чинники, лікувально-профілактичні заходи.
2. Некробактеріозні ураження кінцівок у великої рогатої худоби: етіологічні та технологічні чинники, профілактичні заходи.
3. Специфічна хірургічна інфекція (актиномікоз, ботріомікоз, правець).

ПИТАННЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ (для інших спеціалізацій):

1. Профілактика хірургічної інфекції у тварин.
2. Травматизм у тварин: класифікація і профілактика.
3. Молекулярно-біологічні основи кісткового метаболізму.
4. Фармакологічні засоби корекції запальних процесів.
5. Онкопатологія у тварин: клініко-патоморфологічна класифікація та методи лікування.
6. Ламініти у великої рогатої худоби.
7. Фармакологічні засоби анестезіологічного забезпечення діагностичних і лікувальних заходів у тварин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Ветеринарна анестезіологія / В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк / – Біла Церква, 2000. – 335 с.
2. Власенко В.М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія/ В.М.Власенко, Л. А.Тихонюк, М. В Рубленко/ – Біла Церква, 2006. – 544 с.
3. Гамота А.А. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика, комплексна терапія / А.А. Гамота, В.І. Завірюха, Я.Г. Крупник, А.Р. Мисак. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2007. – 165 с.
4. Панько І.С. Довідник з ветеринарної хірургії / І.С. Панько, В.М. Власенко, М.В. Рубленко та ін. За ред. І.С. Панька. – Біла Церква, 2001. – 208 с.
5. Панько І.С. Загальна ветеринарна хірургія. / І.С. Панько, В.М. Власенко, М.В. Рубленко та ін.; за ред. Панько І.С. (видання друге. доп. і пре роб) – 2007. – 531 с.
6. Панько І.С. Збірник евристичних завдань з ветеринарної хірургії /І.С. Панько/ – Біла Церква, 2007. – 84 с.
7. Панько І.С. Лікувально-профілактичні заходи при хворобах кінцівок: Рекомендації для лікарів ветеринарної медицини / І.С. Панько, В.В. Нагорний, П.О. Стадник та ін. – Біла Церква, 2005. – 22 с.
8. Панько І.С. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин / І.С. Панько, В.М. Власенко, В.І. Левченко та ін. – К: Урожай, 1994. – 256 с.
9. Панько І.С. Спеціальна ветеринарна хірургія /І.С. Панько, В.М. Власенко, А.А. Гамота та ін.; За ред. І.С. Панька. – Біла Церква; БДАУ, 2003. – 463 с.
10. Рубленко С.В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Характеристика місцевих анестетиків для ветеринарної хірургії” / С.В. Рубленко.– Біла Церква, 2004.– 11 с.
11. ACVA. Small animal monitoring guidelines. Available at www.acva.org. Accessed September 23, 2011.
12. Barie PS, Eachempati SR. Surgical site infections. *Surg Clin N Am* 2005; 85: 1115–1135.
13. Dabareiner RM, Carter K, Dyson SJ: The tarsus. In Ross M, Dyson SJ, editors: *Diagnosis and Management of Lameness in the Horse*, Philadelphia, 2003, WB Saunders.
14. Eugster S, Schawalder P, Gaschen F et al. A prospective study of postoperative surgical site infections in dogs and cats. *Vet Surg* 2004; 33: 542–550.
15. Flemming DD, Scott JF. The informed consent doctrine: what veterinarians should tell their clients. *J Am Vet Med Assoc* 2004; 224 (9): 1436–9.
16. Freeman DE. Sterilization and antiseptics. In: Auer JA, Stick JA, editors. *Equine surgery*. 3rd ed. Philadelphia: Saunders Elsevier; 2006; 112–122.
17. Gaynor J, Muir W. *Handbook of veterinary pain management*. 2nd ed. St. Louis: Mosby, Inc.; 2009.
18. Gough A, Thomas A. *Breed predispositions to disease in dogs and cats*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd., 2004; 44, 170.
19. Hand DR, Watkins JP, Honnas DM, et al: Osteomyelitis of the sustentaculum tali in horses: 10 cases (1992-1998), *J Am Vet Med Assoc* 2001; 219–431.
20. McNally EM, Robertson SA, Pablo LS. Comparison of time to desaturation between preoxygenated and nonpreoxygenated dogs following sedation with acepromazine maleate and morphine and induction of anesthesia with propofol. *Am J Vet Res* 2009; 70 (11): 1333–8.
21. Reichler IM, 2009: Gonadectomy in cats and dogs: a review of risks and benefits. *Reprod Dom Anim* 44 (Suppl 2), 29–35.
22. Root Kustritz MV, 2005: Reproductive behavior of small animals. *Theriogenology* 64, 743–746.
23. Weese J, Halling K. Perioperative administration of antimicrobials associated with elective surgery for cranial cruciate ligament rupture in dogs: 83 cases (2003–2005). *J Am Vet Med Assoc* 2006; 229: 92–95.